

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 24 lipca 2023 r.

BADK.DPK.133.118.2023 MKo

P10-57/23	Data wpływu petycji 1 czerwca 2023 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 24 lipca 2023 r.

**UCHYLENIE NIEKTÓRYCH PRZEPISÓW O ZAPOBIEGANIU,
PRZECIWDZIAŁANIU I ZWALCZANIU COVID-19**

TEMAT

**WZMOCNIENIE STANDARDU GWARANCJI W RAMACH
PROWADZONYCH POSTĘPOWAŃ SĄDOWYCH**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Naczelna Rada Adwokacka.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą uchylecia art. 14fa, art. 15zrz¹, art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4, art. 15zsz⁴ ust. 1 i art. 15zsz⁷ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w celu przywrócenia funkcjonowania przepisów prawa dotyczących m.in. przedawnienia karalności czynu i przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa skarbowe, przeprowadzenia rozpoznania przez Naczelny Sąd Administracyjny sprawy na rozprawie w sposób jawny, przywrócenie orzekania przez sąd w składzie trzech sędziów na rozprawach apelacyjnych w sprawach karnych oraz w postępowaniu cywilnym.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji stwierdzają, że wprowadzenie art. 14fa, art. 15zrz¹, art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4, art. 15zsz⁴ ust. 1 i art. 15zsz⁷ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych było motywowane ówczesną sytuacją epidemiologiczną. Zmiana ta w istocie modyfikowała obowiązujące w normalnych warunkach epidemicznych zasady i procedury.

Na podstawie powyżej wskazanych przepisów wprowadzono orzekanie przez sądy w składzie jednego sędziego na rozprawach apelacyjnych w sprawach karnych oraz we wszystkich rodzajach postępowań prowadzonych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego (za wyjątkiem spraw upadłościowych) - art. 14fa i art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4. Ponadto wstrzymano przedawnienie karalności czynu i przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa skarbowe (art. 15zrz¹ ust. 1). Jednocześnie wprowadzono rozpoznanie skargi kasacyjnej przez Naczelny Sąd Administracyjny na posiedzeniu niejawnym oraz czasowy brak związania wnioskiem skarżącego o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej na rozprawie (art. 15zsz⁴ ust. 1 i art. 15zsz⁷).

W opinii wnioskodawców, takie ukształtowanie przepisów narusza uprawnienia obywateli, które zostały określone w czasach, w których funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości było niezakłócone, a nadto istnienie tych przepisów wyklucza możliwość przedawnienia karalności czynu i przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa skarbowe, co jest nieakceptowalne w państwie demokratycznym. Uzasadnia

to potrzebę korekty istniejących rozwiązań normatywnych.

Jednocześnie autorzy petycji podnieśli, że proponowana zmiana niesie ze sobą pozytywne skutki społeczne i prawne, albowiem przywraca normalne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, uwzględniając interesy i prawa obywateli w demokratycznym państwie prawnym. Jak argumentowano w petycji, obecnie utrzymywanie rozwiązań zawartych w ustawie covidowej nie ma żadnych racjonalnych uzasadnień, w tym dla ochrony życia lub zdrowia, tak dla sędziów, jak i uczestników postępowań sądowych. Nie ma również obecnie potrzeby odchodzenia od zasady jawności postępowań sądowych i kierowanie spraw na posiedzenia niejawne.

Autorzy petycji przedłożyli z petycją projekt ustawy, w którym opisali uchylane przepisy ustawy oraz przepis stanowiący o wejściu w życie ustawy.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1657 ze zm.) określa:

1) zasady i tryb zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w tym zasady i tryb rozpoznawania i monitorowania sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowania działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia, przecięcia dróg szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych oraz uodpornienia osób podatnych na zakażenie;

2) zadania organów administracji publicznej w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;

3) uprawnienia i obowiązki świadczeniodawców oraz osób przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W rozdziale 8 ustawy określono zasady postępowania w razie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii na obszarze województwa lub jego części ogłasza i odwołuje wojewoda, w drodze rozporządzenia, na wniosek państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Jeżeli zagrożenie epidemiczne lub epidemia występuje na obszarze więcej niż 1 województwa, stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii ogłasza i odwołuje, rozporządzeniem, minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem do spraw administracji publicznej, na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego (ust. 2).

Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.) określa m.in. zasady i tryb zapobiegania oraz zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej u ludzi, wywołanej tym wirusem, w tym zasady i tryb podejmowania działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia i przecięcia dróg szerzenia się tej choroby zakaźnej, zadania organów administracji publicznej w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażenia lub choroby zakaźnej.

Ustawa wprowadziła orzekanie przez sąd w składzie jednego sędziego na rozprawach apelacyjnych w sprawach karnych. Zgodnie z art. 14fa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie roku po ich odwołaniu w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie przekracza 5 lat, na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli w pierwszej instancji sąd orzekał w takim samym składzie.

Jednocześnie w ustawie uregulowano wstrzymanie biegu przedawnienia karalności czynu i przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe. Art. 15zrz¹ ustawy stanowi, iż w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.

Zgodnie z art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilóść lub precedensowy charakter sprawy.

Jednocześnie ustawa wprowadziła przepisy stanowiące, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19

oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, wojewódzkie sądy administracyjne i Naczelny Sąd Administracyjny mogą rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona lub uczestnik postępowania wniosą o rozpoznanie sprawy na rozprawie - wniosek strony lub uczestnika wiąże sąd (art. 15zszs⁴ ust. 1).

Do ustawy dodano również możliwość zdalnego rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 15zszs⁷ w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, Sąd Najwyższy, w razie zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 398¹¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, może przeprowadzić rozprawę przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie jej na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 614) dokonano zmian m.in w art. 15zszs¹, 15zszs⁴ ust. 1, i 15zszs⁷ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Zmiany te dotyczyły m.in. wprowadzenia możliwości złożenia przez stronę wiążącego wniosku o rozpoznanie sprawy przed wojewódzkim sądem administracyjnym, Naczelnym Sądem Administracyjnym na rozprawie. Ponadto zmieniono przepis stanowiący o możliwości przeprowadzenia rozprawy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających prowadzenie postępowania na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku w razie zaistnienia przesłanek w art. 398¹¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, tj. w przypadku kiedy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i skarżący złożył w skardze kasacyjnej wniosek o jej rozpoznanie lub przemawiają za tym inne względy.

Przepisy zmienione przywołaną ustawą weszły w życie w dniu 15 kwietnia 2023 r.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz